myndigheten för press radio och tv

Dnr 19/020079
2019-06-20

Marknadskontrollplan 2019

Myndighetens tillsynsarbete

Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) utövar tillsyn över radio- och tv-sändningar, text-tv och beställ-tv enligt radio-och tv-lagen (2010:696). Tillsynen grundas på myndighetens egna initiativ eller på anmälningar från allmänheten. Myndigheten ansvarar även för att granskningsnämnden för radio och tv kan utföra sina uppgifter. Nämnden är ett särskilt beslutsorgan inom myndigheten som prövar om innehållet i program följer reglerna för sändningarna.

I myndighetens uppgifter ingår bl.a. att kontrollera att kabel- och ip-tv-operatörer vidaresänder SVT:s kanaler enligt vidaresändningsplikten, att de programföretag som har sändningstillstånd bedriver sändningsverksamhet och att villkor om bl.a. ägarförhållanden uppfylls. Dessutom övervakar myndigheten att regler för databaser med utgivningsbevis följs enligt 1 kapitlet 9 § yttrandefrihetsgrundlagen.

Myndigheten ska även meddela föreskrifter om användning av vissa standarder för sändning av radio och tv samt för tv-mottagare och system för villkorad tillgång. Det är tillsynen enligt dessa föreskrifter, att kontrollera att tv-mottagare som sätts på marknaden har standardiserade gränssnitt, som ryms inom begreppet marknadskontroll.

Allmänna mål för marknadskontroll

MPRT verkar för att inom EU fastställda gemensamma standarder för sändning och mottagning av radio och tv tillämpas. Detta säkerställs genom villkor i sändningstillstånd, föreskrifter och tillsyn över driftskompatibiliteten mellan tv-sändningar och den konsumentutrustning som sätts på marknaden.

Som ett led i arbetet att främja allmänhetens tillgänglighet till radio- och tv-sändningar ska myndigheten meddela föreskrifter om standardiserad teknik för sändning och mottagning. Nu gällande föreskrifter finns i den tidigare myndigheten Radio- och tv-verkets författningssamling (RTVFS 2005:1).

Specifika mål för marknadskontroll

Myndighetens marknadskontroll syftar till att kontrollera att RTVFS 2005:1 bestämmelser vad gäller konsumentutrustning som saluförs eller hyrs ut efterlevs.

De erkända europeiska standardiseringsorgan som avses i RTVFS 2005:1 är ETSI (European Telecommunications Standards Institute) och CENELEC (Comité Européen de Normalisation Électrotechnique). Det öppna, standardiserade gränssnitt som avses är DVB Common Interface, eller den nyare versionen Common Interface plus.

Med DVB Common Interface går det att separera CA-systemet (Conditional Access, systemet för villkorad tillgång, dvs. dekryptering av en tv-signal) från digital-tv-mottagaren. Istället sker CA-hanteringen på ett programkort som konsumenten lätt kan byta ut. Ett gemensamt gränssnitt för dessa programkort gör att hårdvarutillverkare bara behöver installera ett sådant gränssnitt på tv-apparater och digital-tv-boxar, snarare än flera olika; konsumenter kan byta tv-abonnemang utan att behöva byta tv.

myndigheten för press radio och tv

Kontrollmetoder

Regeringens proposition 2004/05:98, riktlinjer för marknadskontroll av produkter, m.m anger att med marknadskontroll avses den tillsyn som en tillsynsmyndighet utför stickprovsvis av produkter som släpps på marknaden, i syfte att säkerställa att produkterna uppfyller ställda krav.

Medlemsstaterna ska även se till att allmänheten är medveten om nationella marknadskontroll-myndigheters existens, ansvarsområden och hur dessa myndigheter kan kontaktas.

Proaktiv och reaktiv marknadskontroll

Kontrollen av att föreskrifterna följs utförs genom kontakter med branschen och intressenter samt stickprov som initieras av myndigheten. Stickprov sker kostnadseffektivast och därför företrädesvis genom inhämtande av uppgifter från internet om utrustning som tillhandahålls i Sverige. Den kan även ske genom besök hos återförsäljare. Tillsyn kan vidare ske efter anmälan. Ett ökat antal klagomål kan intensifiera stickprovskontrollen.

Samverkan

För att underlätta samarbete och erfarenhetsutbyte med andra marknadskontrollerande myndigheter deltar MPRT i det av SWEDAC samordnade Marknadskontrollrådet och i Kommerskollegiums kontaktgrupp för tekniska handelshinder.

Myndigheten för press, radio och tv kommer fortsätta att ha branschkontakter, att bedriva reaktiv marknadskontroll och att följa den tekniska utvecklingen vad gäller konsumentutrustning för digital-tv. Det ligger i aktörernas intresse att slutkunderna nås av det medieinnehåll som operatörerna tillhandahåller. I många fall ingår därför den konsumentutrustning (t.ex. ditigal-tv-box) som behövs för att ta del av utbudet i det abonnemang som kunden tecknar med operatören. Många operatörer arbetar därför också aktivt med att testa ny mottagarutrustning innan den sätts på den svenska marknaden.

Kostnader

Kostnader för marknadskontrollen ryms inom myndighetens årliga budget.

Tidsperspektiv

MPRT genomför stickprovskontroller för att kontrollera att digitala tv-apparater som saluförs i Sverige är utrustade i enlighet med föreskrifterna. Kontrollen innebär vanligen att uppgifter om 20-30 produkter från 5-7 varumärken/leverantörer inhämtas från internet och/eller genom besök hos återförsäljare.

Myndighetens bedömning är att en kontroll av produkterna kan ta två-fyra veckor. För det fall det uppstår oklarheter kring en produkts förenlighet med fastställda tekniska standarder, kommer myndigheten att kommunicera med återförsäljare/leverantör och utreda frågan vidare. En sådan utredning kan ta ytterligare tid i anspråk.

Om ett tillsynsinitiativ visar på utbredda marknadsproblem kommer myndigheten att vidta fler åtgärder för att komma till rätta med dessa problem. Om initiativet däremot visar på en fungerande marknad kommer myndigheten att begränsa sin marknadskontroll till att genomföra regelbundna stickprovsinitiativ ca vartannat år. Myndigheten gjorde senast en marknadskontroll år 2017 och har för avsikt att göra en marknadskontroll även år 2019 enligt denna plan.

myndigheten för press radio och tv

Rättslig grund

Ett nytt gemensamt regelverk (kodex) för elektronisk kommunikation som ska ersätta det tidigare telekompaketet har beslutats inom EU[1]. Direktivet ska implementeras i svensk rätt inom 24 månader, vilket innebär att svenska lag kan förväntas runt december år 2020. Även inom området för marknadskontroll håller ett nytt EU-regelverk på att förhandlas fram (Varupaketet)[2]. Förordningen om ömsesidigt erkännande har beslutats och träder i kraft den 19 april 2020 medan förhandlingen om en ny marknadskontrollförordning fortfarande pågår.

Innan de nya regelerna träder ikraft gäller regelverket nedan.

Ramdirektivet

Ramdirektivet (2002/21/EG av den 7 mars 2002) trädde i kraft den 24 april 2002 och innehåller grundläggande formella bestämmelser för tillämpningen av övriga aktuella direktiv. Bl.a. fastställer direktivet det nya regelverkets övergripande målsättning att åstadkomma ett harmoniserat regelverk för elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster samt tillhörande faciliteter och tillhörande tjänster.

Ramdirektivets artikel 17 behandlar standardisering: medlemsstaterna ska främja användningen av standarder och specifikationer som anges i en av kommissionen upprättad lista för tillhandahållande av tjänster, tekniska gränssnitt och/eller nätfunktioner, i den utsträckning som är absolut nödvändig för att garantera tjänsternas kompatibilitet och öka användarnas valfrihet.

Tillträdesdirektivet

Tillträdesdirektivet (2002/19/EG av den 7 mars 2002) ska i ramdirektivets anda harmonisera det sätt på vilket medlemsstaterna reglerar samtrafik och andra former av tillträde till elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter. Syftet är att i enlighet med den inre marknadens principer upprätta ett regelverk för förhållandet mellan leverantörer av nät och tjänster, vilket ska leda till hållbar konkurrens och samverkan mellan elektroniska kommunikationstjänster samt gynna konsumenterna.

I direktivet fastställs begränsningar för skyldigheter när det gäller samtrafik och andra former av tillträde. Direktivet säkerställer även marknadsaktörernas behov av rättslig säkerhet genom att fastställa kriterier för, och begränsningar av, regulatoriska ingrepp. De skyldigheter som kan tillgripas för att säkerställa direktivets syfte ska tillämpas på specifika produkt- eller tjänstemarknader i vissa geografiska områden för att lösa marknadsproblem mellan operatörer. Bestämmelser omfattar bl.a. tillträde till fasta nät och mobilnät, samt till digitala radio- eller tv-nät. Bestämmelserna omfattar även system med villkorad tillgång och annan tillhörande utrustning, såsom elektroniska programguider (EPG) och gränssnitt för tillämpningsprogram (API – Application Program Interface).

---

[1] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation

[2] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 av den 19 mars 2019 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen salufördа i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008, samt KOM(2017)795 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler och förfaranden för överensstämmelse med och genomdrivande av unionens harmoniseringslagstiftning för produkter

Tillträdesdirektivets artikel 6.1 behandlar system med villkorad tillgång: medlemsstaterna ska säkerställa att vissa villkor gällande villkorad tillgång och överföringskontroll tillämpas när det gäller tillgång till digitala radio- och televisionssändningar till tittare och lyssnare inom gemenskapen, oavsett överföringssätt.

Direktivet om samhällsomfattande tjänster

Direktivet om samhällsomfattande tjänster (2002/22/EG av den 7 mars 2002, även kallad USO-direktivet, Universal Service Obligations directive) trädde i kraft den 24 april 2002. Målet med direktivet är att genom effektiv konkurrens och valmöjligheter säkerställa dels att det i hela gemenskapen finns tillgång till allmänt tillgängliga tjänster av god kvalitet, dels hantera situationer där användares behov inte tillgodoses på ett tillfredsställande sätt av marknaden. Direktivet fastställer särskilda användar- och konsumentrelaterade rättigheter där så behövs och ger de nationella tillsynsmyndigheterna rätten att vidta åtgärder för konsumenternas räkning. Dessa rättigheter motsvaras av skyldigheter för företag.

USO-direktivets artikel 24 behandlar driftskompatibilitet: medlemsstaterna ska säkerställa driftskompatibiliteten hos digital televisionsutrustning för konsumenter i enlighet med vissa bestämmelser. Direktivet nämner i bilaga VIII gemensamma europeiska krypteringsalgoritmer administrerade av ETSI för konsumentutrustning som är avsedd för tv-mottagning och som kan dekryptera digitala tv-signaler.

Direktivet ställer även krav på ett öppet och standardiserat gränssnitt för analoga tv-apparater med skärm vars synliga diagonal överskrider 42 cm och digitala tv-apparater vars synliga diagonal överskriver 30 cm.

Lag (1998:31) om standarder för sändning av radio- och tv-signaler

Ramdirektivet, tillträdesdirektivet och USO-direktivet genomförs i svensk lagstiftning, i de delar de avser bestämmelser om tillämpning av standarder för sändning av ljudradio- och tv-signaler, genom lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och tv-signaler.

Lagen anger att regeringen eller den myndighet regeringen utser får meddela föreskrifter om användning av vissa sändningsstandarder, oavsett om sändningen sker genom tråd, marknät eller satellit. Föreskrifter får även meddelas om standardiserade gränssnitt för tv-mottagare.

Lagen innehåller även bl.a. bestämmelser om att utrustning för avkodare ska kunna återge signaler som är okodade. Den som tillhandahåller tjänster för villkorad tillgång till digitala ljudradio- och tv-tjänster som programföretag är beroende av för att nå tittare eller lyssnare ska på skäliga, rimliga och icke-diskriminerande villkor erbjuda alla programföretag sådana tekniska tjänster att programföretagens sändningar kan tas emot av den publik som har rätt att använda avkodare.

Förordning (1998:32) om standarder för sändning av radio- och tv-signaler

Förordningen (1998:32) om standarder för sändning av radio- och tv-signaler anger att MPRT får meddela föreskrifter enligt lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och tv-signaler.

Förordningen anger även att myndigheten ska utöva tillsyn över efterlevnaden av lagen (1998:31) om standarder för sändning av radio- och tv-signaler samt av de föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Förordning (2010:1062) med instruktion för Myndigheten för press, radio och tv

Av förordningen (2012:1062) med instruktion för Myndigheten för press, radio och tv framgår att myndigheten ska verka för yttrandefrihet inom sitt verksamhetsområde och främja möjligheterna till mångfald och tillgänglighet inom radio och tv.

myndigheten för press radio och tv

Myndighetens instruktion anger även att myndigheten ska meddela föreskrifter enligt förordningen (1998:32) om standarder för sändning av radio- och tv-signaler.

Radio och tv-verkets föreskrifter (RTVFS 2005:1) om sändningsstandarder och viss utrustning för mottagning av radio- och tv-tjänster

RTVFS 2005:1 innehåller bestämmelser om användning av vissa standarder för sändning av tv-tjänster till allmänheten samt för viss konsumentutrustning. Föreskriften innehåller bl.a. bestämmelser om att alla digitala tv-apparater med en inbyggd skärm vars synliga diagonal är över 30 cm och som saluförs eller hyrs ut ska vara utrustade med minst ett öppet gränssnitt antingen standardiserat av eller överensstämmande med en standard som antagits av en erkänd europeisk standardiseringsorganisation, eller som antagits av hela branschen. Gränssnittet ska möjliggöra enkel anslutning av kringutrustning och kunna överföra samtliga delar av den digitala tv-signalen.

Föreskriften anger även att konsumentutrustning som är avsedd för mottagning av digitala tv-signaler och som kan dekryptera digitala tv-signaler, ska möjliggöra dekryptering av sådana signaler i enlighet med den gemensamma europeiska krypteringsalgoritmen som administreras av en erkänd europeisk standardiseringsorganisation.

Förordning EG nr 765/2008

Bestämmelser om marknadskontroll och informationsutbyte mellan medlemsstater följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

Förordningens artikel 17 anger att medlemsstaterna ska informera kommissionen om sina marknadskontrollmyndigheter och deras ansvarsområden. Kommissionen ska vidarebefordra denna information till övriga medlemsstater.

Förordning (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn

MPRT ingår i bilagan till förordningen (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn, som anger vilka myndigheter som utövar marknadskontroll.

Förordningen anger att statliga marknadskontrollmyndigheter årligen ska utarbeta och genomföra program för marknadskontroll och följa upp tidigare års program. Myndigheterna ska ge in dessa till SWEDAC. Statliga myndigheter ska också informera allmänheten om sin verksamhet och lämna motsvarande information till SWEDAC.

Förordningen innehåller även bestämmelser om det av SWEDAC samordnade Marknadskontrollrådet, som fungerar som nationellt samordningsorgan i marknadskontrollfrågor.

Kontaktperson:

Anna Dingertz, jurist

anna.dingertz@mprt.se tel 08-580 070 18